

התפתחות הדפוס

הדפוס הוא טכניקה עתיקת יומין שהתפתחה במטרה לייצר עותקים זהים של מסמך. לפני המצאת הדפוס, נכתבו עותקים רבים ביד. הראשונים שעסקו בהדפסה היו הסינים. הם השתמשו בצבעים על בסיס שמן אשר נמרחו על אבן חלקה, ועליה ציירו את המקור בדמות ראי. את תהליך הדפוס המציא ממציא הדפוס פי שנג (Pi-Sheng) בשנת 1040. שנה אחר כך, בשנת 1041, הדפיס את המסמך הראשון שלו על ידי שימוש באותיות. תחילה אפה אותן מחומר, אחר כך עיצב אותם למשפטים ולבסוף הכניס למסגרת. בשנת 1298 שיפר וואנג צ'אן תהליך זה, והכין את האותיות שלו מעץ קשה. הוא המשיך בהדפסת ספרים ואפילו עיתונים. עם התפתחות המסחר בין ארצות אירופה לסין, הופץ תהליך הדפוס לארצות המערב. בשנת 1423, התנסה לורנס ינזון קוסטר מהולנד, בהפקת דפוס בספרות רומיות כשהוא משתמש בתווי מתכת.

אחד מציוני הדרך הנחשבים והמרשימים בעולם הדפוס היה מהפכת הדפוס של יוהן גוטנברג בגרמניה. בערך בשנת 1436 שכלל גוטנברג את השיטה הקיימת על ידי הפרדת כל אות לגוף בודד. את האותיות צירף יחד לבניית שורות של טקסט וכך עד עמוד שלם. עד להמצאה זו הכינו את לוחות הדפוס של העמוד השלם, מיחידה אחת (מעץ או מאבן), כך שלמעשה לוחות הדפוס היו חד פעמיים ונחצבו או גולפו על ידי אמנים או פסלים ובגמר ההדפסה היה בלתי אפשרי לעשות שימוש חוזר בלוח ההדפסה. הספר הראשון שהודפס בשיטה זו של גוטנברג היה התנ"ך שהודפס בייצור המוני בעיר מייץ בגרמניה בשנת 1456. המצאתו של גוטנברג הוזילה את עלויות הייצור. תרומתו של גוטנברג לעולם הייתה הפיכתה של המילה הכתובה למוצר זמין וזול יחסית, עובדה שגרמה להפצה של המילה בכל שכבות האוכלוסייה ולכן יש המחשיבים את המצאתו של גוטנברג כהמצאה החשובה ביותר באלף הקודם.

דפוס האופסט הוא השיטה שבה משתמשים כיום בבתי הדפוס. שיטה זו היא הנפוצה ביותר כיום ומדפיסים בה עיתונים, ספרים, שבועונים ועלונים באלפי עותקים. בשנים האחרונות, עם התפתחות תחום המחשבים, נוספו שיטות דפוס דיגיטליות. בשיטה זו המידע עובר ישירות מהמחשב למכונת הדפוס.

בתי הדפוס היהודיים הראשונים החלו לפעול באיטליה. פירוש רש"י לתורה הודפס בידי יהודים כבר בשנת 1475. היהודים ראו ברכה רבה בדפוס וכינו אותו "מלאכת קודש". הם סברו שבזכותה תתגשם נבואתו של ישעיהו לגבי הפצת

התורה בעם ישראל. לדפוס הייתה השפעה רבה וחשובה על ספרי הקודש ובעיקר
על התלמוד אשר בעקבות הדפסתו קיבל את צורתו ואת אופן חלוקתו לדפים,
אופן המקובל עד היום.